

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhelyi városi és vipéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: egész évre 5 ft, félévre 2 ft 50 kr, negyedévre 1 ft 20 kr. — Egyenlő száma 5 kr. Községek, tanítók, iparosok, és egyesületek, melyeknek tagjai egyenként előfizetnek 4 ftért kapják a lapot.

Felolós szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyi) intézendők.
Kiadó hivatal: K-Vásárhelyi az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

Az utolsó fórum.

A rendkívül mozgalmas nyári szünet után a legközelebbi napokban a ciklusban utolsó ülészakára jön össze a képviselőház. A többség nyugodt lélekkel és a kötelesség buzgalmaival jön a reá váró feladatokat teljesíteni, míg a többi pártok és frakciók műdühbe gyűlönek egybe, hogy agyonbeszéljenek mindent, ami nem az ő nyílt szerint történik. Az ellenzéki vezető személyek a parlamenti szünet alatt nagyon gyakran vettek maguknak alkalmat, hogy előre bejelentsék azt a mérges haragot, melylyel a kormány előterjesztéseit, szándékait és intézkedéseit fogadni akarják és a szabadelvű pártok mind a két kezével kell hadakoznia, hogy visszaverje mindazokat a támadásokat, melyeket a pártpolitika és a közelgő választásokra való kilátás a mondátumok, a hívek és prozeliták érdekében diktál az ellenzéki matadoroknak.

És nem titkolhatjuk, — a szabadelvű pártok váró feladat kétszeresen komoly és kétszeresen nehéz, mert két irányban kell felvennie a harcot és két arcvonalban kell találkozni az ellenséggel. Az egyik arcvonalat, mely Ausztria ellen fordul, állami szövetségeseink érthető módon óriási erővel támadják és ebben a harcban az osztrák agresszív politika visszautasításában kellene hogy bizonyos

fokig az ellenzéki pártok is, vagy legalább egy részük, támogassák a szabadelvű pártot.

A másik arcvonala a kormánypártoknak a függetlenségi párt támadásainak van kitéve, amely párt tudvalevőleg a fennálló közjogi viszonyt megdönteni, a két állam szövetségét megsemmisíteni és a tiszta perszonaluniót behozni iparkodik. Ez az arcvonala a szabadelvű pártok az 1867-iki kiegyezést, Deák Ferencz művét védi és ebben a küzdelemben kellene hogy Ausztria ne akadályozza a szabadelvű pártot, ha már tetters támogatásáról le kell mondania.

Ezek azok az okok, melyek miatt a szabadelvű párt legközelebbi feladatát nagyon komolynak és kétszeresen nehéznek mondjuk.

A szabadelvű pártok, ha feladatát kötelességszerűleg teljesíteni akarja, mindkét irányban a legerélyesebben kell harcolnia és mind a két fronton győztesnek kell maradnia. Az 1867-iki kiegyezést győzelmesen meg kell védenie minden roham és támadás ellen és az ország érdekeit teljes kötelességtudattal és erővel meg kell védenie, mert különben magát az 1867-iki kiegyezést veszélyeztetni és itthon teszi népszerűtlenné, állandó időre tarthatatlanná. A Bánffy-kabinet győzelme az Ausztriával folyó kiegyezési tárgyalások alkalmával magának a kiegyezés-

nek győzelmét és megerősödését jelenti, míg a kabinetkudarca a vám- és kereskedelmi szövetség megújításának számtalan kérdéseiben kell hogy végzetes legyen a nagy kiegyezési műre. Ha innen is, túl is félreismerték vagy kevésre becsülték volna a magyar kormány nehéz állását és komoly feladatát, úgy még az utolsó pillanatban fontolják meg, minők a konstellációk, melyek mellett a kormány a nehéz munkába lép.

A mód, amelyen ezt a harcot megvívják, a képviselőháztól függ. A Ház a büntető perrendtartás tárgyalásával kezdi munkáját, melyet azonban talán tizenegy nap múlva megszakít, hogy a költségvetés tárgyalásához fogjon. Simán tárgyalja-e a Ház ezt a költségvetést? A Ház elé terjesztik-e kiegyezési javaslatokat? Hajlandó lesz-e a Ház azokat a kvótajavaslat nélkül tárgyalni? Lehetséges lesz-e a legutóbb felmerült eszmét, az egyévi provizoriumot keresztülvinni, vagy mégis fel kell majd mondani a vám- és kereskedelmi szövetséget? Ennek folytán ideje előtt feloszlatták-e az országgyűlést, vagy megtartja a ház működő képességét törvényes határidejéig?

E kérdésekre utolsó fórumon a magyar képviselőház maga adja meg a választ. A kormánynak a nemzettel szemben teljesíteni való kötelességei vannak és azok teljesítésében nem szabad magát

TÁRCZA.

Az én dolgom a Pesti Naplónál.

Jókai István.

Most is édesen gondolok vissza azokra a szép, csendes időkre, amiket úgy hívunk, hogy Bach-korszak.

Schmerlingnek sikerült a Bach elődeit rehabilitálni.

A Bach és a Schmerling éra úgy áll egymás mellett, mint a Nirvána meg a Dante pokla: amott a semmivéporlás elmállásító lassu zsibbadása, emitt a torturák minden fajtájának keresztülpróbálása.

A magyar újságírók a Bach idejében az volt a jelszava: „ne szólj szám, nem fáj fejem.” Schmerling uralmában meg az, hogy: „ha szólsz is megbánod; ha nem szólsz is megbánod.”

Az ötvenes években lélekzetet venni minden honpolgárnak, rang és faj különbség nélkül, teljesen szabad volt, de már a lélekzetet vissza is leheli, úgy hogy ennek hangja is hallható legyen, csupán a magyar ó-konzervatívoknak. A többi mind „mundott” volt. (Nincs erre — ne is legyen, magyar szó.)

Dicsőretekre legyen mondva, ezt a jogukat fel is használták. Szidták a kormányt nemcsak Budapesten, de még odafent Bécsben is.

A magyar ó-konzervatívok lumene volt Ürményi József. A magyar nemzeti ellenzék egyedüli látható feje. Ahhoz ragaszkodtunk, mint a horgas ató-

musok, mi többi szétzúllott magyar hazafiak: Kemény Zsigmond, Csengery Antal, Kazinczy Gábor, Szilágyi Sándor, magam is.

Egész legendakör képződött az alakja körül.

Hogy figurázta ki a bécsi Hofburg fényes udvari báljában a mindenható Bach minisztert, fenhangan kérdezve tőle: „nun lieber Herr Doktor (!) was haben Sie neues vor, um Ungarn zu beglücken?” Hallatlan merénylet!

De hasonló merészség volt, amikor Ürményi József a budai várban a helytartó által adott udvari bálon odaplántálta magát a legelső hivatalnokvezér elé hátat fordítva felé, úgy hogy a két kezét a két frakkszárnának zsebébe mélyesztve, ő nagyméltóságát teljesen elnaposította. Ezért felsőbb rendeletre meg is kellett duellálnia a dehonestált kegyelmes urnak Ürményivel s szerencse, hogy a pisztolyok lojálisok voltak.

E kiváló tekintélynek auguriuma alatt mi, fent elsorolt eidevans rebellisek egy merész vállalatot kezdtünk, a „Nemzeti Könyvtár” kiadását. Régi krónikáknak, magyar közéletnek megörökítése volt benne a főcél. Sok nagybecsű munka lett ott összehordva: többek között Cserey Mihálynak nagy érdekű erdélyi korrajza. Ennek a befolyása alatt született meg Szigligeti „Béldi Pál” drámája s nekem is több regényem: (Erdély aranykora, Törökvilág Magyarországon, Kótszaru ember.)

Később ezen a félig taposott ösvényen át megnyílt az ut egy rendes napilaphoz, amelynek konzesszióját a derék idősb Emich Gusztáv tudta megszerezni a maga firmájának. Ez volt a Pesti Napló.

Csak két lap van még mai nap életben, amely a távol Bach-korszakban merészkedett megszületni: mindkettőnek én voltam a keresztapja: a Vasárnapi Ujság és az Ústökös, napilap csupán a Pesti Napló. Ez képviselte egyedül a magyar nemzeti szellemet.

Szerkesztője volt Török János. Az egyedüli posszibilis szerkesztő széles e Magyarországon. Minden egyéb publicista terhelve volt a kormánykörök előtt. Hisz én nekem magamnak is csak egy lehetett két éven át a Vasárnapi-Ujságot szerkesztem, hogy Pákh Albert lett megnevezve felelős szerkesztőnek; az pedig Graefenbergben üdült nehéz betegségéből s minden héten üres lapot küldtünk fel hozzá, azt visszaküldte az aláírásával ellátva s arra nyomtattuk a cenzornak benyújtandó számot.

Tehát a Pesti Napló munkatársa voltam én is. Igaz, hogy csak a vonal alatt. A tárczájában jött a regényem

Az első regényem, mely azzal a vakmerő fuffanggal jött létre, hogy naponként egy tárczára való irtam meg belőle, a következő napra való csak a fejemben volt meg. Könnyen beletörhetett volna a késem. Ez a regényem volt az Egy magyar nábob. Szép honoráriumot kaptam érte: a Pesti Naplótól ezer forintot. Rengeteg pénz volt ez akkor! Kivált nekem. Nem is tudtam volna mire elkölteni, ha a svábhegyi telket (egy elhagyott kőbányát) meg nem vettem volna rajta. Harom ez még csak felét adta ki a vételérnek: hogy a másik fele is megkerüljön, nem volt mit tennem más, mint a

semmi által sem gátoltatni, semmi tekintet által sem befolyásoltatni. A függő kérdések kedvező elintézéséhez meg fogja találni az utat és módot és egyszerűen a képviselőháza bizza a csatátér meghatározását. Ha ezeket az ügyeket, a kérdések egész komplexumát a választók elé akarják vinni, a kormány oda is követni fogja a pártokat és győztesen megállja a harezot. Vagy ha a mostani Ház magának akarja biztosítani a kiegyezési tárgyalásokat, a kormány akkor is helytáll és teljesíti kötelességét.

Döntsen tehát a hogy és mint fellett az utolsó fórum. A dolog lényege a szabadelvű pártra és kötelességtudatára lesz bízva.

Be akarják-e Ausztriában is vallani, vagy sem, — mindegy; köztudomásu és már az eddigi tárgyalásokból is látható, hogy szilárd és biztos jogalapján sikerült a Bánffy kabinetnek Magyarország érdekeit elismerésreméltó módon és teljes mértékben méltánylásra emelni. Innen ered az osztrák kabinet renitenciaiája és az a törekvése, hogy más téren jusson előnyökhöz, mint pl. kvóta felemelése által. Ellenzéki pártjaink azonban nem akarják látni ezt a körülményt s nem akarják elismerni a kormány érdemeit.

Itt is, mint Bécsben, az elérhetetlen után törnek és zavarokat okoznak ott, a hol támogatni kellene. Bánffy miniszterelnök méltó lesz a nagy feladathoz, — így végzi be cikkelyét a „Pester Correspondenz“, — melyet maga elé tűzött, győztesen végig harezolja a harezot, ha majd beszélt az utolsó fórum.

Politikai hírek.

A képviselőház ülése.

Budapest, szept. 3. A képviselőház ma tartotta a szünet után első ülését. Az interpellációs könyvbe Szederkényi interpellációja van bejegyezve a ház fölölslatásáról szóló hírek ügyében.

jó Magyar Nábó örököséből egy másik regényt le származtatnom: ekként támadt a Kárpáti Zoltán.

Ezért is kaptam — előre — a szép ezer forintokat Emichtől. S aztán irtam ezt is, egyik tárczát a másik után a Pesti Naplóba, nem aggódva a jövőndök miatt.

Hanem ennél aztán csakugyan utolért a nemesis.

Az új telkemen, galagonyabozót irtás közben a jobbkezem hüvelyujjának a körme alá szuródott egy tövis, beletört a hegye, az ujjam meggyült, nem tudtam a tollat fogni: a tárcza elmaradt a lapból. De másnap már ott volt a szerkesztő kegyetlen fulminatoriuma az asztalomon:

„Hallja az ur! vagy regényt írjunk, vagy passulyt öntözzünk! Ha felvette az ur az árát, írja meg az aequivalensét!“

Én aztán mit tehettem? Török Jánosnak iga-za volt. Irni kellett. Irtam a folytatást balkézzel. Ha a tisztelt olvasó talál valami nevetni való furcsát ebben a regényben, gondoljon rá, hogy én azt balkézzel irtam, a jobbkezem hüvelykét az alatt széki fü-főzetbe áztatva.

De hát én még most is visszagondolok erre.

S most, amikor már nevezetes ember lettem, akinek hírnevét a filoxerák, szőlőmolyok és firkáló férgek milliói hirdetik s körüljárók virul telkemenben, gyönyörködve gyümölesterhelte fák, bokrok és szőlők ismerős világában, mindig eszembe jut, hogy én ennek az alapját a jó Pesti Naplónak köszönöm. Adjon az Isten neki is még sok időközön át bőséges szüretet!

Lukács pénzügyminiszter betérjeszti az 1897. évi költségvetést hosszabb beszéddel. Beszédében rámutat, hogy a tavalyi zárszámadások ismét kedvezők, dacára a közép termésnek és az alacsony buzaáraknak. Államháztartásunk ma oly szolid, hogy nemcsak belöldön, de a külföldön is legnagyobb bizalommal vannak hozzánk. Felsorolja a kiadásokat és bevételeket: kimutatja azoknak különbözetét; különösen foglalkozik a vasutak ügyével. A kormány nemcsakára előterjesztést teend konverzionális műveletről; a vasuti kölcsön 40 millió lesz.

Majd áttér a kiegyezési kérdésekre. A kvótát illetőleg nem avatkozik a dologba, míg a kvótabizottságok tárgyalnak. Határozottan konstatálja, hogy a kormány semmiféle tárgyalásokat nem folytatott az osztrák kormánnyal; nem tett semmi ígéretet, nem vállalt kötelezettséget. A vám- és kereskedelmi szerződést illetőleg kíváncsú annak megkötése, ha a sérelmek orvoslást találnak; kimutatja, hogy a kormány a tárgyalásoknál védte a magyar érdekeket, különösen a tarifa és áru forgalom ügyében. Az új szerződések megkötésekor az örlési forgalom megszüntetettik.

A bankkérdést illetőleg a két kormány közt teljes megállapodás jött létre, sőt köztünk és a bank között a finanziariais kérdések is tisztázva vannak. A miniszter elősorolja a feltételeket, melyek alapján a bankszabadalom meghosszabbíttatnék. Hosszasan nyilatkozik a valutarendezésről és azon szenzációs nyilatkozatot teszi, hogy a készpénz fizetés felvételének időpontja megállapított: tudniillik, ha a kényszerforgalom megszűnik. Azzal zárja beszédét, hogy a kiegyezés mindkét államra kíváncsú és reméli, hogy létre jön. (Zúgó éljenzés.)

Ugron Gábor az elnöktől többször megszólítva, polemizál a miniszterrel és bizalmatlansága kifejezésül ajánlja, hogy a költségvetés ne utasíttassék bizottsághoz.

Elnök kijelenti, hogy ez lehetetlen, mert a házszabályok szerint oda kell azt utasítani. A ház elhatározza a bizottsághoz utasítást.

Budapest, szept. 3. A képviselőház mai ülésében előterjesztett az 1897. évi költségvetés, mely a következő:

Rendes kiadások 441.275.181 frt, átmeneti kiadások 8.013.952 frt; beruházások 19.051.651 frt; rendkívüli közösgyi kiadás 6.897.886 frt. Összesen 475 millió 238.670 frt. Az 1896-ik évvel szemben 2.195.497 frttal több.

Rendes bevételek: 465.191.881 frt, átmeneti bevételek 10.143.424 frt. Összesen 475.336.305 frt. A tavalyival szemben 2.261.907 frttal több. Tehát a fölölslég 87.635 frt vagyis 66.410 frttal több a tavalyinál.

A rendes kezelés mérlege a következő: rendes kiadás 441.275.181 forint, rendes bevétel 465.191.700 frt, tehát fölölslég 23.916.700 frt.

Budapest, szept. 3. Szünet után megkezdették a bünvádi eljárás tárgyalását, Chorin előadó hosszabb beszédében indokolja s ajánlja elfogadásra.

Szederkényi interpellálja a miniszterelnököt: mi igaz abban a hírben, hogy a ház legközelebb fölölslattnék és mi a ház közelebbi munkarendje. Az interpelláció kiadatik a miniszterelnöknek.

Levelezés.

Edopinopolisz, 1896. Augusztus hó.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Nyári időkben turistáskodni szokás lévén, én is ezen divatnak hódolva, Athén felől Edopinopoliszba jöttem. Így hívnak egy kis várost a Perkő és az akasztófa domb között.

Athénben megpihenve, mely állítólag nagy műveltségű város, ott valami eseményről hallottam, mi történt az egyik éjjel? Két jeles törvénykerülő uraság a feneciek által fölaltalt anyagból készült törékeny ivó edényekkel dobáltak — természetesen fölhevült állapotban — egymásra, s azon helyeken találták egymást érinteni, hol az emberek nagyokat és merészeket szoktak gondolni, hogy az orvosok számos folytonossági hiányokat konstatáltak. Valóban szép történet volt és volt is mit nevetni a városnak.

Lám Edopinopolisz nem vetélkedik Athenével e tekintetben. Itt kiáll két fiatal ur, kik nem a czi-vilek ruháit hordják, mert sértve érzi egyik magát, s kard — ki kard! lovagiasan letárgyalják ügyeiket,

nálunk a barbar Edopinopoliszban s nem úgy tesznek mint Athénben!

Edopinopoliszba érkezve, a közintézeteket akartam megtekinteni, s a mint egyik ilyen helyiségbe bemenni akarnék, azt a választ kapom: zárt ülés van most? Az eforok egy pört „vögtárgyaltak“, mely eset e városban annak idején „kinos föltünést“ okozott. Valami torma — nem virsli, hanem trézi ügyben folyt oda bent a tanácskozás, de miután nem eresztettek be — tehát én sem vettem róla tudomást.

Hanem itt eszembe jutnak a régi spártaiak némely szokásai. Ők ugyanis a gyöngö testű s nyomoréknak mutatkozó új szülött gyermekeket a Spárta melletti Taigétosz hegy tetejére fölverték s onnan minden irlalom nélkül a mélységbe dobták, hogy gyöngö testű emberek ne terheljék a köztársaságot. Lám a modern spártai hölgyek ezt másképen eszelepszik. Be sem várják, hogy a jövőnd spártai flu vagy leány magától megszülessék, már ezt megelőzőleg ezek sorsát igen sokszor elintézik. Modern gondolkozásu nőink egy kis része — s ezt is örömmel jegyzi meg az utazó, — nem szereti az új szülöttökkel való biblölölést; csak a megnöttekkel óhajtanak foglalkozni.

De hát Édes Istenem! ha nem születnek gyermekek, s ha önök hölgyeim nem szülnék fiukat, honnan vesznek elő férfiakat? A jövő nemzedék nőinek kik fognak udvarolni, kik fogják a köztársaságot karjaikkal megvédeni, kik fognak családokat alakítani stb? Vagy azt akarják önök, hogy más vegye magára az anyai tisztet, az anyai gondot és fáradságokat, s hogy más neveljen a köztársaságuk „polgárokat“? En, én — így gondolkoznak sokan — megkimélem magam e „kellemetlenségek“től, — szépségemet nem engedem megrongáltatni! szép lakásomat nem engedem bemocsokoltatni holmi kölykök által; viselje más a gyermek szülés és neveltetés terheit, de én — én nem akarok anya lenni!

Hová jutottunk?! S ha így megy tovább is, hová fejlődik a köztársaság.

A városi pletyka ujjaín idezi elő azon nőket, kik leendő gyermeiktől menekülni akarva, szokott a mütét folytán korai sirba hanyatlottak, s szép fiatal, reményteljes életüknek ez által véget vetettek. Már ezeknek — fájdalom — nem kell gondolkodni ujszülötteik részére kelengyőről, nem mosolyog sem anya, sem gyermek egymásra; mind-mind oda jutottak az enyészet mélységébe, honnan nincs visszatérés; a mikor már helyrehozhatanná vált a tévedés és a hiba javátétele lehetetlen. Ott a hideg sirban nem fáj az anyaság tudata!

De a városi pikáneriákat hajhászók még azon a nőket is elősorolják, kik „eme nem szokatlanmódon“ szabadtították meg magukat és a köztársaságot a jövő nemzedékek számtalan tagjától.

Sodomát és Gomorrát az Isten — a Biblia szerint — büneiért eltüntette a földszínéről és vigyázzon a „város“, nehogy Isten uja, mely már is súlyosan érintett egyes megtevedetteket, még megrendítőbb büntetéssel sújtsa annak egyes családjait!

Itt az ideje fölkiáltani: Palotaőrök — vigyázzatok, vagy „Videant consules“!

Homo.

Fővárosi levél.

Budapest 1896 aug. 31. —

Minél rohamosabban közeleg az idő, mikor ezredéves kiállításunk kapui bezáródnak, annál általánosabb lesz e méltó büszkeségünk nagyszerű és minden tekintetben sikerült voltának elismerése. És méltán! Tudomány, művészet, közgazdaság oly módon van ott bemutatva, hogy tudós, művész, gazda, kereskedő, iparos egyformán hasznos tanulságokat merithet belőle. És az egész oly pompás keretben kiállkozik a látogatónak, hogy igazán csak a kaján irigység, a kákán is csomót keresés találhat gáncsolni valót.

A kiállításról eddig közölt ismertetéseinket most a „Pester Correspondenz“ révén felette érdekes elektrom kísérletek leírásával folytatjuk.

Az ezredéves kiállítás közoktatásügyi pavillonjában ugyanis, a kir. József műegyetem csoportja kiegészítéseként a technikai fizika számára egy ki-

sebb kísérletező szobában, melyben Wittman fanár hetenkint kétszer laikusok és szakemberek nézve egyaránt érdekes elektro-mos kísérleteiket bemutatja.

Napjainkban az elektrotechnikusok figyelme kizárólag a váltakozó irányú áramok felé fordult: vizsgálják tulajdonságait, viselkedését a vezetőkben és törekvésük oda irányul, hogy a váltakozó számú telepek még meglévő hiányait teljesen kiküszöböljék.

Nálunk első ízben az 1883-ik évi bécsi elektro-mos kiállítás alkalmával foglalkoztak vele, a hol ugyanis a Ganz és Társa cég egy nagy, 140 ló-erőjű váltakozó áramú gépe 1035 db Swan-féle 57,6 wattos izzólámpát látott el árammal és a kiállítási színház világítását is eszközölte állandóan és zavartalanul.

Vittmann tanár fent említett kísérletei is a váltakozó irányú áram hatásaira vannak alapítva. Ez az áram irányát rövid időközökben pl: a másodperc $\frac{1}{60}$ -ad — $\frac{1}{100}$ -ad részében, megváltoztatja; innen az elnevezés. Az áram erőssége pedig oly törvénynek megfelelően változik, mint a horizontálisan hullámvonal egyes pontjainak távolsága az ugyan-csak horizontálisan haladó egyenestől. A kísérletek felette tanulságos lefolyását és eredményeit a következőkben ismertetjük: Egy Deprez-féle készülék áll telőtünk; lényegében ez egy permanens mágnesből és egy könnyen forgó, vízszintes elhelyezési lágyvas tengelyre erősített sodronytekercsből áll, mely utóbbi tengelyén egy kis homorú tükör van elhelyezve. Ha a tekercsen át váltakozó áramot vezetünk, az a mágnes mezejében ide-oda fog lengeni, a tükör a tengelyvel együtt mozog és a kilengés nagysága az áramerősséggel arányos.

Ha erős fénysugarat vetünk a tükörre és a visszavert sugarat a falon vagy nyugóernyőn fel-fogjuk, egy függélyes fényvonalat látunk; ha pedig ernyő helyett egy függélyes tengely körül forgó polygon-tükört alkalmazunk, ez a képet horizontális irányban szóthuzza és ernyőre reflectálva egy hullámvonal keletkezik: ez a váltakozó áram görbéjének képe.

(Vége köv.)

Közigazdaság.

A világ buza- és rozstermése 1896-ban

— Hivatalos jelentés. —

Már nyolczadizben történik, hogy a magyar földmívelésügyi miniszter a világ gabonatermésének eredményét közvetlenül aratás után publikálja. Valahányszor megjelentek ezek az adatok, mindannyiszor a legnagyobb érdeklődés kísérte azokat, nemcsak azért, mert megbízhatóság és pontosság tekintetében az első, hanem azért is, mert ezekből az adatokból egy egész évre nézve a gabonáarak, a gabonapiaczi viszonyok konjunkturaira nézve tájékozást lehet szerezni.

Ezuttal a jelentésben foglaltak örömhírt hoznak a gazdáknak is, mert el van mondva a jelentés során, hogy a világon az idén ötven millió hektóliterrel kevesebb buza és 56 millió hektóliterrel kevesebb rozs termett, mint a múlt évben.

A földmívelésügyi miniszterium mezőgazdaság-statisztikai osztálya ennél a kijelentésnél nem marad meg, hanem tovább menve, konstatálja, hogy a kisebb termés és a csekélyebb készletek miatt anynyi gabona sincsen, a mennyi a fogyasztási szükségletet teljesen kielégíthetné.

Nagyon fontos dolog ez s bizonyára megelégedést fog kelteni nemcsak a belföldön, hanem a külföldön is mindenütt, ahol a gabonáarak javulását nehezen várták.

A teljes tárgyilagossággal szerkesztett érdekes munkából kivonatban közöljük a következő fontosabb részeket.

A földmívelésügyi miniszterium adatait ezen alkalommal is a külföldi működő cs. és kir. konzulátusoktól s a hazai állandó gazdasági tudósítók útján szerezte be.

A jelentés bevezető soraiban hivatkozik a miniszter a külföldön és a belföldön uralkodott rossz időjárásra, minek következtében úgy a bevetett terület, mint a termés is jelentékenyen kisebb volt. Egyfelől orkán, jégeső, felhőszakadás, rozsda, üszög, másfelől azonban a rekkenő hőség, aszály és szárazság any-

nyi kárt okoztak a gabonafélésekben, amennyi pusztulás régen nem volt a világon.

Fokozza a gabonatermelésnél mutatózó terméshányt azon faktorok rossz termése is, amelyek a kenyértermények fogyasztása körül nagy szerepet játszanak; ezek a különféle növényi eledel, nevezetesen a kukorica, hüvelyes termények és főképp a burgonya, amely termények az idén legkevésbé sem sikerültek Magyarországon, Németországban, Oroszországban, Ausztriában és Romániában. A kukorica-termés-kilátásokat Romániában és Oroszországban a szárazság és aszály, Magyarországon és Ausztriában óriási orkánokkal párosult esőzések és felhőszakadászerű záporok 25—50%-ig csökkentették. A burgonya a sok eső miatt rettenetes károkat szenvedett: rohamosan rothad Magyarország felső részében, Ausztriában, Németországban és Orosz-Lengyelországban.

Pár szóval kifejezve, az általános kép, ami a termést illeti, nem megnyugtató.

Ujdonságok.

— **Milyen időnk lesz?** A budapesti meteorológiai intézet távirati tudósítása szerint a közelebbi napokban részben felhős, enyhe idő várható, semmi vagy kevés esővel.

— **Áthelyezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Zajzon Sándor nagyszőlősi állami polgári iskolai segédtanítót a kézdívásárhelyi állami polgári fiúiskolához helyezte át. A m. kir. igazságügyi miniszter Geneszy Zoltán zombori kir. törvényszéki aljegyzőt a gyergyó-szentmiklósi kir. járásbíróshoz helyezte át.

— **Anyakönyvi statisztika.** A múlt augusztus havában a kézdívásárhely-oroszalvi anyakönyvi kerületben 13 gyermek született s 7 egyén halt meg, házasság pedig egy sem kötöttet.

— **Halálozás.** Szini Jánosné, Szini János albisi ev. ref. lelkész neje, egy széles körben ismert és tisztelt agg matrona f. hó 1-én meghalt s temetése f. hó 4-én ment végbe a vidék nagy részvéte mellett. Halálát egy előkelő virágzó család s széleskörű rokonság siratja. Az elhunytban Dr. Szini Gyula járási és törvényszéki orvos s kórházi főorvos édes anyját siratja.

— **Elnapolt művészi hangverseny.** Reményik Kálmán tilinkó művésznő, kedves leánya és Sipos Antal zeneconservatóriumi igazgató s több mások közreműködésével rendezendő hangversenye — közbejött akadályok miatt — szept. 12-ig elnapoltatott. Seps-Szentgyörgyön, Kovásznán a rendező bizottságok megalakultak. Kézdí-Vásárhelyt az ügyet Bartók Károly polgármester ur vette kezébe. Az idő, közreműködők meghatározása után, a meghívók is kibocsátatnak.

— **Épitkezünk.** Az utóbbi években öröndetes lendületet látunk K.-Vásárhely város építkezésében. Egy más után emelkednek a szebbnél-szebb épületek, melyek nagy része palotaszamba vagy általában a mit építünk, az mind szép és eszes s teljesen megfelel a közegészségügyi és tűzrendészeti követelményeknek. És úgy látszik, hogy az építkezési kedv évről-évre növekedik s míg régebben mindenki esőkönyösen ragaszkodott a régi szabású zsindeyes faépületekhez, ma mindenki szívesen fekteti szép modern épületekbe pénz feleslegét. Az elmúlt nyáron csupán a piacon és a főbb utcákban 6 szép lakás emelkedett, melynek mindegyike bevégezés felé közeleg. A piac északi sarkán Jancsó Mózes szeszgyáros építtetett egy két emeletes gyönyörű házat, mely bármely kis városnak díszére válnék. A piac déli frontján Csizsár József kereskedő egy emeletes bérháza, mellette a Séra Imre asztalos által megkezdett, de a szomszédok által támasztott tulajdonjogi differenciák miatt egy időre beszüntetett emeletes kőház, az oroszalvi ut sarkán Pánczél Noé által épített földszintes kőház, a Kossuth utcában Jancsó Pál szücs által megkezdett emeletes kőház s végül a Mágori Sámuel által emelt földszintes lakás — mind megannyi szép modern épületek. Természetesen az elmúlt években emelt szép épületek a város különböző részeiben elszórva s némely helyeken régi ronda faépületek közé élve még nem mutatnak kellően, de tekintettel a polgárság vagyos voltára s a megindult építkezési kedvre, néhány év alatt városunk főbb utcái egészen másképpen fognak kinézni, mint ma.

— **Kiállítási hír.** A kézdívásárhelyi iparosok közelebből nagyobb tömegben fognak a kiállításra felrándulni. Most folynak az aláírások, s mint az előjelekből következtethető, a szám elég tekintélyes lesz. A csoportot Bartók Károly polgármester fogja vezetni.

— **Székely fiuk telepítése.** A magyar államvasutak gépgyárába ez évben Háromszékmegyéből 11 ifjú főlvetelt engedélyezte a m. kir. közlekedésügyi miniszter. Három éve, hogy a székely kivándorlás megakadályozása czéljából a kormány ily irányú intézkedést tett s míg az első főlvetelkor a szülők csaknem közönytől tekintették e pályát, ma már az alkalmazásban lévők szünetidőre hazabocsáttatván, a pályaszeretet lelkesedésével szoltak mindenütt helyzetükről, elannyira, hogy a 11 helyre 120-an jelentkeztek. A kijelölés tehát vármegyénk főispánjának nem volt könnyű feladat, mert az orvosi vizsgálat is egy-kettő kivételével mindnyáját alkalmasnak találta. Azonban mint az alábbi kimutatás is igazolja, még vidék szerint is helyesen történt a kijelölés. Ime a felvett és Gyárfás János főispáni irnok vezetése mellett távozott ifjak névsora: Agoston Lajos (Baróth), Kovács Miklós (Karatna), Kelemen János (Maksa), Orbán György (Márkosfalva), Gocz Ferencz (Kovácsna), Zsidó Géza (Páva), Ráduly Bóla (Nagy-Borosnyó), Bodor András (Nagy-Borosnyó), Német Albert (Mikó-Ujval), Dobolyi János (Feldoboly), Tusa János (K.-Vásárhely). Indulás előtt Potsa József v. b. t. t. főispán ur az árvaifü-szeretetházban — hol az ifjak megebédelték s honnan indultak — buzdító beszédet intézett hozzájuk és saját fogatján küldötte őket az állomáshöz.

Idegének forgalma.

Augusztus 27-től szeptember 4-ig

Nemzeti szálló: Singer Arnold utazó Prága. Müller Gusztáv utazó Asch, Csehország. Mátyás József gabona kereskedő Brassó. Kladek István építészeti vállalkozó Szabadka. Elsen Frigyes gyári hivatalnok Brassó. Buchwald Samu utazó Budapest. Fellersberger Viktor könyvvezető Brassó. Márin Kovács Péter iskola igazgató Arad. Hozolics Mór ügynök Brassó. Czopuló György hivatalnok Kovászna. Ferenczi Márton utazó Budapest. Rotter Zsigmond kereskedő Budapest. Antalfy Endre tanárjelölt Szász-Rézen. Sternj Ottó Budapest. Kun Fülöp főmérnök Kolozsvár. Réger Ignác gabona kereskedő Brassó. Hirsch Mór kereskedő Kolozsvár. Weiszfeiler Kálmán kereskedő Brassó. Veres Ferencz utazó Brassó. Dr. Papp Árpád ügyvéd Brasó. Vajna Lajos mérnök S.-Szt.-György.

Jancsó szálló: Farkas Ferkó utazó Kolozsvár. Reinchenberg Zakar utazó Budapest.

NYILTTÉR*)

Selyem-damasztok 65 krtól 14 frt 65 karig méterenkint — valamint fekete, fehér, és színes Henneberg selyem 35 krtól 14 frt 65 karig méterenkint, sima ciklos, koczkázott, mintázott, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban stb. a megrendelő árú postabér és vámmentesen a házhoz szállítva mintákat postafordultával küld: **Henneberg G.** (cs. és k. udvari szállító) selyemgyára Zúrichben. Svájcba czimzett levelekre 10 kros, lovelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

*) Erővát alatt közlőtekért felelősséget nem vállal a szerk.

Sz. 19631

1896.

Hirdetmény.

Háromszékvármegye igazoló választmánya részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a vármegyei legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok 1897 évre érvényes névjegyzékének összeállítását az adóhivatalok, közszemlére kitett hivatalos kimutatásai és a beérkezett felszólalások alapján az igazoló választmány f. évi szeptember hó 18 és 19-ik napjain mindig d. e. 8 órától 12 óráig a vármegye székházának tanácskozási termében megtartandó nyilvános ülésében fogja eszközölni.

Felkéretnek mindazok, kik az 1886 évi XXI. t. ez. 26 §-sa alapján adójuk kétszeres számításán igényt tarthatnak, hogy ezen kedvezmény igénybe vétele czéljából az igazoló választmány előtt szóval vagy írásban jelentkezni s jogosultságukat igazolni sziveskedjenek.

Háromszékvármegye igazoló választmánya nevében. S.-Szt.-György, 1896. szeptember 1-én az igazoló vál. elnök ur helyett

Szentiványi Miklós,
főjegyző.

Szám 1614—1896.
tkvi.

Árverési hird. kivonat.

A kovásznai kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Bartha Imre ügyvéd által képviselt Kelemen József és neje Nagy Julianna végrehajtóknak Gocz Józsefné Butyka Franciska és Butyka György végrehajtást szenvedők elleni 400 frt tőkekövetelés s járuléka iránti végrehajtási ügyében a k.-vásárhelyi kir. törvényszék — a kovásznai kir. járásbírósa területén lévő Kovászna község határában fekvő a kovásznai kir. 393 számú tjkvben 805 és 806 hrsz. alatti egész ingatlanra az árverést 449 frtban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1896 évi október hó 8-ik napján d. e. 9 órakor a kovásznai kir. járásbírósa tkvi. irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át készpénzben vagy az 1881 évi 60 t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi minsteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött közéhez letenni avagy az 1881. 60. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.

Kovásznán, 1896. évi április hó 23-ik napján.

Csia,
kir. aljársbíró.

148. 1—1

Sz. 18797
1896.

Árlejtési hirdetmény.

Az alábbi 1897 szükségleteknek vállalkozás utáni biztosítása végett folyó évi szeptember hó 12-én d. e. 9 órakor a vármegyei alispáni irodában zárt ajánlati tárgyalás fog megtartatni.

1. A vármegyei Ferencz József nevet viselő közkórház betegek és azok ápolóinak kiszolgáltatandó ételadagok.

2. Valamint ugyanazoknak szükségeltető 50, 160, 315, 630 grammos zsemleadagok szállítása iránt.

3. Háromszékvármegye központi és árvaszéki irodái részére 412 köb-

meter és a vármegyei „Ferencz József” nevet viselő közkórház részére 200 köbméter összesen 612 köbméter (bűkk) tűzifa szállítása iránt.

4. A vármegyei fogházban közigazgatási uton elítéltek ételmezésének biztosítása iránt.

5. A vármegyei központi és árvaszéki irodákhoz szükségeltető mindenemű irodaszerek szállítása iránt; megjegyzésével annak, hogy csak a világító (petroleum) anyag szállítása iránt külön is adható be ajánlat.

6. A vármegyei központi és az árvaszéki irodákhoz szükséges (tisztázó fehér, fogalmi, miniszter, nagy és kisebb csomagoló) papir szállításának biztosítása iránt.

Mi azon hozzáadással tétetik közhírré, miszerint vállalkozni ohajtók sajátkezűleg aláírt írásbeli ajánlataikat a vármegyei pénztárhoz az árlejtési nap, illetve folyó évi szeptember hó 12-én d. e. 9 óráig beadni tartoznak, ezen meghatározott időn túl a beérkező ajánlatok nem fogadtatnak el.

Az elősorolt vállalatok biztosítása végett a 1 pont alatti kórházi ételmezésre beadandó zárt ajánlathoz 100 frt óvadék melléklendő, ezenkívül az első havi kereseti összeg óvzártáig benttartatik.

A 4 pont alatti közigazgatási uton elítéltek ételmezéséért óvadék 20 frt, — a más fennebbi 2, 3, 5, 6, pont alatt elősorolt szükségletek biztosítása 50—50 frtban van megállapítva, mely készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban lesz a zárt ajánlathoz csatolandó.

A mednyiben a világító (petroleum) anyag szállítása iránt külön ajánlat adatik be, óvadékul 15 frt csatolandó, mely készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban lesz a zárt ajánlathoz csatolandó.

Az irodaszerek és papírnemek mindenikéből egy-egy mintadarab lesz melléklendő.

Ha Seps-Szent-György város területén kívül tartózkodó vállalkozók által is tétetik ajánlat valamelyik tárgyra — ide vonatkozólag megjegyzendőnek találtatott, miszerint vállalkozók a szállítást saját költségükön tartoznak teljesíteni — úgy, hogy az illető tárgyaknak a vármegyei házához történt szállítása után csakis az ajánlatban jelzett ár lesz fizetendő s a mennyiben ily költség merülne fel, vállalkozó köteles megadni, hogy a kifizetendő összegből levonassék.

S. Szt.-Györgyön, 1896. aug. 24-én

Gábor Péter,

146 3—3.

alispán.

Egy 13 és 15 soros még használatban nem volt (Hungária)

SORVETŐ GÉP

jutányos áron, kedvező fizetési felvételek mellett eladó

Szőcs Ferencz,
gépésznél
Kézdi-Vásárhelyt.

144 3—3.

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitós-butor-raktárában

Kézdi-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 frtól feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömören hajlított faszékek és függőnytartók, tükrök, tolelt-asztalok, löször és tengerifü matraczok, és sodronyágybetétek galvanizált sodronyból, tömör fakereettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 frt. Össze hajtható vas-ágyak 23 rugós matrőcezel.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.

Több mint 50 év óta
sikeresen használtatik!

az

ESZÉKI SPITZER-KENŐCS

és az

Eszéki Salvator-Szappan.

Valódi minőségben csakis mint eddig, ezentúl is
Eszéken, felsőváros

DIENES G. J.-féle
gyógyszertárban

Szepteket és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztálanságokat biztosan eltávolít

1 tégely valódi Spitzer-kenőcs	35 kr.
1 üveg valódi Spitzer-mosdóvíz	40 kr.
1 darab valódi Salvator-szappan	50 kr.
1 doboz valódi lyóni rizsbor 3 színben	50 kr. és 1 frt.
1 tégely közpaszta	60 kr.

Figyelmeztetés! Csak akkor valódi, ha a fenti törvényilleg beiktott védjeggyel el vannak látva és kéri a t. közönség csakis DIENES-féle eszéki kenőcsöt és szappant kérni és elfogadnia.

13—15.

Üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a mélyen tisztelt egyházak és a művelt közönséggel tudatni, hogy

Orgona műépítő és hangszer üzletemet

Brassóból Kézdi-Vásárhelyre tettem át.

Midőn ezt tudatom, egyszersmind vagyok bátor értesíteni, hogy üzletemben az ujkor vívmányai szerint készítek orgonákat 4 változattól feljebb a legújabb beosztás szerint, a legszebb stílusban és a legkellemesebb tartós hangolással; továbbá elfogadom oltárok, szószékek készítését, festését és aranyozását; harmonium, zongora, czimbalom készítését, javítását és hangolását.

Üzletembe egy jó házból való fiú, ki polgári- vagy reális-kolában járt, tanulónak felvétetik.

Tisztelettel

KLINK SÁNDOR

orgona-műépítész.

109 8—10